

ABE-1101 Seat No. _____

First Year B. A. (Sem. I) Examination

November/December - 2016

F.C. 103 : English Compulsory

(Foundation Eng. Comp.)

(Text : *Fantasy : A Collection of Short Stories*)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

1 (a) Discuss the aptness of the title of the story, 'A Service of Love'. 15

OR

(b) Explain the story, 'A Day's Wait' in your own words. 15

2 Answer briefly : (any five) 20

- (1) What does Delia teach Clementina ?
- (2) Why did Arun change his mind about sending the boy away ?
- (3) Why was it easy for the boy to cheat Arun ?
- (4) What was Sher Singh's normal occupation ?
- (5) Why did Sher Singh have to take his brother to the hospital ?
- (6) What did Framton try to do ?
- (7) How old was Vera ? What kind of a young lady was she ?
- (8) What is the state of Schatz's mind at the end of the story ?

When Bhimsi saw that his son was safe, he and those who were left of their clan followed the old rule of their race. All the women, headed by Padmani, went into a vast cave where a great fire had been kindled, and their sought death in the flames. The men put on their yellow robes, and sword in hand, rushed on the Turks and were slain to the last man, each of them killing as many of his foes as he could. When Ala-ud-din rushed in, he found not one Rajput alive. He walked into a city of the dead.

Questions :

- (1) What did Bhimsi do ? What did he tell his youngest son ?
- (2) What was the desire of the prince ?
- (3) Did he obey his father ?
- (4) What did Bhimsi do afterwards ?
- (5) What did Ala-ud-din find after the battle ?

3 (a) Match the words in column 'A' with their meanings in column 'B'. 5

A B

(1) Doomed	(1) deep regret
(2) Betrayed	(2) sure to die
(3) Gravel	(3) Suffering
(4) Remorse	(4) Small stones with coarse sand
(5) Anguish	(5) let down

(b) Use any five of the following words to make sentences of your own : 5

genius, consent, delicate, sympathy, bright, whisper, brother

4 Select proper option and answer the following : 15

- (1) Mr. Thakor is _____ M.L.A. (a, an)
- (2) Close _____ door. (a, the)
- (3) My neighbour is _____ doctor. (a, an)
- (4) _____ Sun rises in the East. (a, the)
- (5) This is _____ useful thing. (a, an)
- (6) He _____ his work yesterday. (finishes, finished)
- (7) Listen! Sunidhi _____ a sweet song. (sings, is singing)
- (8) We _____ when the bell rang. (are writing, were writing)

- (9) We _____ Delhi every year. (visited, visit)
- (10) I will be _____ to Chennai on Monday. (go, going)

- (11) _____ they live near your house ? (do, does)
- (12) They _____ finished their work. (have, has)
- (13) _____ you enjoying the ride ? (is, are)
- (14) Rohan _____ appeared at the G.P.S.C. Exam. (have, has)
- (15) She _____ not meet me yesterday. (does, did)

5 Read the following passage carefully and answer the questions that follow : 10

Bhimsi then picked out a small band of his strongest men. At their head he placed his youngest son. "Out your way through the Turks", he said, "and escape to far-off Kuilwarra and there reign as the chief of Mewar till the time times to return to Chitore." At first the prince would not go, but begged that he might stay and die with his father. But Bhimsi would not yield. "Our line must not die out," he said, "You, my son, must keep it alive."

Thus urged, the prince obeyed his father. He and his clan cut their way right through the foe, and in later years one of his lines went back to Chitor as Rana.

ABE-1130-31 Seat No. _____

First Year B. A. (Sem. I) Examination

November/December - 2016

Hindi : Paper-CE-101

१. आधुनिक हिन्दी काव्य

२. राजभाषा एवं कार्यालयी हिन्दी के प्रमुख प्रकार्य

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१. आधुनिक हिन्दी काव्य

१. संसर्भ व्याख्या कीजिए :

१४

(अ) ठहरो, अहा ! मेरे हृदय है अमृत

में सींच दूँगा,

अभिमन्यु-जैसे हो सकोगे तुम,

तुम्हारे दुःख में अपने हृदय में खींच लूँगा ।

(अ) अगर हो सके तो ठण्डी, बूँदे टप का देना प्यारे ।

(ब) मानव का रचा हुआ सूरज

मानव को माप बनाकर सोंख गया ।

पत्थर पर लिखी हुई यह

जली हुई छाया

मानव की साखी है ।

अथवा

(ब) मुझे तोड़ लेना वनमाली ।

उस पथ में देना तू फेंक,

मातृभूमि पर शीश चढ़ाने

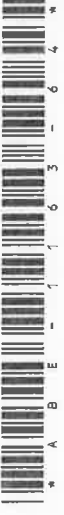
जिस पथ जावें वीर अनेक ॥

- २ 'तोड़ती पत्थर' कविता में सामाजिक विषमता पर प्रकाश डाला गया है । स्पष्ट कीजिए । १४
- अथवा
- २ 'भिक्षुक' कविता का केन्द्रीय भाव स्पष्ट कीजिए । १४
- ३ 'स्नेह-निर्झर बह गया है' कविता में स्नेह अभाव पीड़ा का निरूपण कीजिए । १४
- अथवा
- ३ 'वीरों का कैसा हो वसन्त' कविता में राष्ट्रप्रेम को व्यक्त कीजिए । १४
- ४ टिप्पणी लिखिए : (किन्हीं दो)
- (१) 'हिरोशिमा' का उद्देश्य ।
- (२) 'नदी के द्वीप' का नामकरण ।
- (३) 'मुरझाया फूल' का भावार्थ ।
- (४) 'पुष्प की अभिलाषा' में देशभक्ति संदेश ।
- ५ निम्न में से किन्हीं सात प्रश्नों के संक्षिप्त उत्तर दीजिए : १४
- (१) 'निराला' का पुरा नाम क्या है ?
- (२) 'तोड़ती पत्थर' किस प्रकार की कविता है ?
- (३) भिक्षुक क्या चाहता है ?
- (४) मनुष्य का परम कर्तव्य क्या है ?
- (५) हिरोशिमा कविता के कवि कौन हैं ?
- (६) द्वीप किससे घिरा रहता है ?
- (७) नदी के द्वीप किसका प्रतीक है ?
- (८) 'स्नेह निर्झर बह गया है' में क्या संदेश है ?
- (९) सुभद्राकुमारी चौहान का जन्म कब और कहाँ हुआ था ?
- (१०) माखनलाल चतुर्वेदी को किस संज्ञा से विभूषित किया गया ?
- (११) 'मुरझाया फूल' से क्या अभिप्राय ?
- (१२) हिरोशिमा किस देश का प्रमुख शहर है ?
- (१३) सूरज आज कहाँ निकला है ?

२. राजभाषा एवं कार्यालयी हिन्दी के प्रमुख प्रकार्य

- १ राजभाषा हिन्दी की स्वरूपगत चर्चा करते हुए उसके व्यवहार पर अपने विचार व्यक्त कीजिए । १४
- अथवा
- १ राजभाषा सम्बन्धी राष्ट्रपति के आदेशों की विस्तृत चर्चा कीजिए । १४
- २ 'संक्षेपण' का अर्थ बतलाते हुए जीवन में संक्षेपण का महत्त्व क्या है ? उस पर अपने विचार व्यक्त कीजिए । १४
- अथवा
- २ टिप्पण के भेद समझाते हुए अच्छे टिप्पण के नियम पर अपने विचार व्यक्त कीजिए । १४
- ३ प्रारूपण का अर्थ स्पष्ट करते हुए उसके स्वरूप पर प्रकाश डालिए । १४
- अथवा
- ३ 'पल्लवन' से तात्पर्य क्या है ? पल्लवन के स्वरूप पर प्रकाश डालिए । १४
- ४ किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए :
- (अ) संक्षेपक के गुण
- (आ) राजभाषा और राष्ट्रभाषा में अंतर
- (इ) टिप्पण की विशेषताएँ
- (ई) राजभाषा नियम १९७६

- ૫ કોઈ પણ સાત વિશે માગ્યા મુજબ/ટૂંકમાં જણાવો : ૧૪
- (૧) મેઘાણીનું જન્મવર્ષ તથા જન્મસ્થળ જણાવો.
 - (૨) મેઘાણી કલકત્તાથી પરત શા માટે આવી ગયા ?
 - (૩) મેઘાણીનાં કોઈ પણ ચાર પુસ્તકનું નામ નોંધો.
 - (૪) રવિશંકર મહારાજે ગુજરાતના કયા પ્રદેશમાં લોકસેવા કરી હતી ?
 - (૫) 'એક હવાઈએ જલાવેલી જિંદગી'માં ફૂટેલી હવાઈનું શું પરિણામ આવ્યું ?
 - (૬) ખોડિયો હરાયું ઢોર કેવી રીતે બની જાય છે ?
 - (૭) રવિશંકર મહારાજને કેવાં લાડકાં નામે સંબોધન થતાં હતાં ?
 - (૮) 'માણસાઈના દીવા'માં નિરૂપાયેલી કોઈ પણ બે કોમનું નામ આપો.
 - (૯) ચોરી કરવા બાબતે ફૂલો શું માને છે ?
 - (૧૦) બાબર દેવાએ મુખીને મારી નાખ્યો. - શા માટે ?
 - (૧૧) જીવીના પતિનું નામ શું હતું ? આ પાત્ર કયા પ્રસંગમાં આવે છે ?
 - (૧૨) 'માણસાઈના દીવા'માં આવતા કોઈ પણ ચાર પ્રસંગનું શીર્ષક આપો.

ABE-1163-64

Seat No. _____

B. A. (Sem. I) Examination

November / December - 2016

Gujarati : Paper - EO-105

૧ : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ : (શ્રેષ્ઠ હાસ્ય રચનાઓ -

વિનોદ ભટ્ટ - સંપાદક : વિનોદ ભટ્ટ) (Old Course)

૨ : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ : (માણસાઈના દીવા - પ્રસંગ ૧ થી ૧૭)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧ : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ : (શ્રેષ્ઠ હાસ્ય રચનાઓ -
વિનોદ ભટ્ટ - સંપાદક : વિનોદ ભટ્ટ) (Old Course)

૧	વિનોદ ભટ્ટનાં સર્જક વ્યક્તિત્વને ઘડનારાં પરિબલોની વિગતે ચર્ચા કરો.	૧૪
	અથવા	
૧	વિનોદ ભટ્ટનું જીવન અને તેમની સાહિત્ય સેવાનો પરિચય કરાવો.	
૨	નિબંધ સાહિત્ય સ્વરૂપનાં લક્ષણો ચર્ચો.	૧૪
	અથવા	
૨	“શ્રેષ્ઠ રચનાઓ - વિનોદ ભટ્ટ”નું સમગ્રલક્ષી મૂલ્યાંકન કરો.	
૩	નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે ટૂંક નોંધ લખો :
(૧) “શ્રેષ્ઠ રચનાઓ”નાં રેખાચિત્રો.
(૨) “શ્રેષ્ઠ રચનાઓ”ની ભાષાશૈલી.
(૩) “મોડર્ન મેઘદૂત”માં વ્યંગ્ય-કટાક્ષ.
(૪) જ્યોતિન્દ્ર દલેનું રેખાચિત્ર.	૧૪

- ૪ નીચેનામાંથી કોઈ પણ બે રચનાનો આસ્વાદ કરાવો : ૧૪
- (૧) એક શિક્ષકનો પ્રેમપત્ર.
 - (૨) શાંતિલાલ મયે તો.
 - (૩) મહમ્મદ તઘલાબ.
 - (૪) આત્મકથાનું એક પ્રકરણ.

- ૫ નીચેનામાંથી કોઈ પણ સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ લખો : ૧૪
- (૧) વિનોદ ભટ્ટનાં ચાર પુસ્તકોનાં નામ લખો.
 - (૨) વિનોદ ભટ્ટને હાસ્યકાર તરીકે મધુસૂદન પારેખ શું કહીને ઓળખાવે છે ?
 - (૩) કોઈ પણ બે હાસ્ય નિબંધકારોના નામ લખો.
 - (૪) નિબંધનાં મુખ્ય બે પ્રકારો કયા કયા છે ?
 - (૫) કવિ કાલિદાસનાં મેઘદૂતની પેરડી કરીને વિનોદ ભટ્ટે કયો નિબંધ આપ્યો છે ? તેમાં લેખકે શેના પર કટાક્ષ કર્યો છે ?
 - (૬) જ્યોતિન્દ્ર દવેએ કઈ ચાલાકીથી પેલા વિદ્યાર્થીને હસાવ્યો ?
 - (૭) યુધિષ્ઠિરની સાર્થકલ્પ કઈ રીતે જમીન પર ચાલવા લાગી ?
 - (૮) યક્ષના વિરહમાં નાયિકા શું ખાય છે ?
 - (૯) “હાશ ચાલો, સારું થયું... પડવાની બીક હવે નહીં લાગે”
- આ શબ્દો કયા હાસ્ય નિબંધમાં છે ? અને કોણ બોલે છે ?
 - (૧૦) “અર્જુન વિષાદયોગ”માં શ્રીકૃષ્ણ માટે યોજાયેલાં ચાર શબ્દોનાં નામ લખો.
 - (૧૧) કયા નિબંધમાં ફ્લેટનાં માલિક બનવાની છેતરામણી યોજનાની વાત કરવામાં આવી છે ?
 - (૧૨) “એક શોકસભાનો અહેવાલ”માં કોની શોકસભાનો અહેવાલ આપવામાં આવ્યો છે ?

૨ : સાહિત્યકૃતિનો અભ્યાસ : (માણસાઈના દીવા - પ્રસંગ ૧થી ૧૭)

સૂચના : દરેક પ્રશ્ન સમાન ગુણનો છે.

- ૧ એક સર્જક તરીકે ઝવેરચંદ મેઘાણીને ઘડનારાં પરિબળો સ્પષ્ટ કરો. ૧૪
અથવા
૧ ઝવેરચંદ મેઘાણીનું સમગ્ર સાહિત્યપ્રદાન જણાવો.
- ૨ ‘માણસાઈના દીવા’ (પ્રસંગ : ૧થી ૧૭)ના આધારે મેઘાણીની સર્જનાત્મક વિશેષતાઓ તથા મર્યાદાઓ નોંધો. ૧૪
અથવા
૨ ‘માણસાઈના દીવા’ (પ્રસંગ : ૧થી ૧૭)ની રસલક્ષી સમીક્ષા કરો.
- ૩ કોઈ પણ એક પ્રસંગની આસ્વાદલક્ષી ચર્ચા કરો : ૧૪
(૧) ‘હરાયું ઢોર’
(૨) ‘મારાં સ્વજનો’
(૩) ‘જી’બા’.
- ૪ કોઈ પણ બે વિશે ટૂંક નોંધ લખો : ૧૪
(૧) રવિશંકર મહારાજની સેવાભાવના.
(૨) ‘બહુ.. ઊ લાંબું દેખું છું’ પ્રસંગમાં આવતું ભગતનું પાત્ર.
(૩) ‘માણસાઈના દીવા’ - શીર્ષક.
(૪) ‘માણસાઈના દીવા’માં મેઘાણીની વર્ણનકલા.

ABE-1128-29 Seat No. _____

First Year B. A. (Sem. I) Examination

November / December - 2016

Gujarati : CE - 101

૧. પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : “ઓખાહરણ” (Old Course)
૨. પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : “મધ્યાકાલીન” (New Course)

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

૧. પદ્યકૃતિનો અભ્યાસ : “ઓખાહરણ” (Old Course)

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

૧ મધ્યાકાળના રાસ-રાસો અને આખ્યાનનો પ્રાથમિક પરિચય કરાવો. ૧૪

અથવા

૧ છંદ વિશે સમજ આપી શિખરિણી, મંદાકાન્તા અને પૃથ્વી છંદ ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. ૧૪

૨ ઓખાહરણ નું આખ્યાન કાવ્ય તરીકે મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪

અથવા

૨ આખ્યાન સ્વરૂપનો ઉદ્ભવ અને વિકાસ નોંધો. ૧૪

૩ પ્રેમાનંદનું સાહિત્યપ્રદાન નોંધો. ૧૪

અથવા

- (૧) પદ્યવાર્તાની વ્યાખ્યા આપો.
- (૨) રાસ-રાસોની વ્યાખ્યા આપો.
- (૩) નરસિંહ મહેતાનાં જીવન વિશેની એક દંતકથા લખો.
- (૪) જળકમળ કૃતિમાં કયો પ્રસંગ નિરૂપાયેલો છે ?
- (૫) આખ્યાનને કયાં ત્રણ વિભાગમાં વહેંચવામાં આવે છે ?
- (૬) “રામ રાખે તેમ રહીએ”આ પદમાં મીરાં શું કહે છે ?
- (૭) કડવાનાં મધ્ય ભાગને શું કહેવામાં આવે છે ? તેમાં શેનું આલેખન કરવામાં આવે છે ?

(૮) “તું મુજને અડતા શ્યામ થઈશ તો

હું કયમ નહીં થાઉં ગોરો ?

ફરી મળતાં રંગ અદલા બદલી

મુજ મોરો તુજ તોરો”

આમ કોણ કોને કહે છે ?

(૯) છંદનાં કેટલાં પ્રકાર છે ? કયા કયા ?

(૧૦) પ્રિયે તુજ લટે ધરું ધવલ સ્વચ્છ મોગરો.

ઉપરોક્ત પંક્તિનો છંદ જણાવી તેનું બંધારણ લખો.

(૧૧) પાઠ્યકૃતિમાંથી મીરાંનાં કોઈ પણ પદની બે પંક્તિ લખો.

(૧૨) ઝૂલણા છંદમાં રચાયેલી એક પંક્તિ આપો.

૩ ઓખાહરણના આધારે પ્રેમાનંદની સર્જનાત્મક વિશેષતાઓ તથા મર્યાદાઓ ચર્ચો.

૪ ટૂંકનોંધ લખો. (ગમે તે બે) ૧૪

(૧) ઓખાહરણ શીર્ષક
(૨) ઓખા
(૩) બાણાસુરનું પાત્રાલોખન
(૪) ઓખાહરણની ભાષા શૈલી.

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં ઉત્તર આપો. ૧૪

(૧) બાણાસુર કયા રાજ્યનો રાજા છે ?
(૨) ઓખાહરણમાં મુખ્યત્વે કયા કયા રસનું નિરૂપણ થયું છે ?
(૩) જ્યાં સુધી ગુજરાતી ભાષા અન્ય ભાષા સમોવડી ન બને ત્યાં સુધી પાઠવી નહિ પહેરવાની પ્રતિજ્ઞા કયા કવિએ લીધી છે ?
(૪) હરિગીત છંદનું બંધારણ આપી ઉદાહરણરૂપ એક પંક્તિ નોંધો.
(૫) ઓખાહરણ આખ્યાનમાં કડવાંની સંખ્યા કેટલી છે ?
(૬) અનિરુદ્ધનું હરણ કોણ કરે છે ?
(૭) ઓખાહરણના સંપાદક કોણ છે ?
(૮) કડવા બદ્ધ આખ્યાનનો સૌ પ્રથમ પુસ્તકર્તા કોણ છે ?
(૯) તલજજગાગા બંધારણ ધરાવતા છંદનું નામ આપી, તેનો પ્રકાર કહો.

(૧૦) સાસુ સસરો રીસ કરે તો સામો ઉત્તર ના દીજીએ - આ વાક્ય કોણ બોલે છે ?
(૧૧) બાણાસુરની માતાનું નામ શું હતું ?
(૧૨) પ્રેમાનંદની કોઈપણ ચાર આખ્યાન કૃતિઓનાં નામ જણાવો.

૨. પદકૃતિનો અભ્યાસ : “મધ્યકાલીન” (New Course)

૧ (અ) મધ્યકાળનાં મુખ્ય પદ્યપ્રકારોમાંનાં આખ્યાન અથવા ૭

પદ્યવાર્તા સાહિત્ય સ્વરૂપનો પરિચય આપો
(બ) મીરાંબાઈનાં અથવા દયારામના કવનનો પરિચય આપો ૭

૨ રસલક્ષી સમીક્ષા કરો (ગમે તે એક) ૧૪

(૧) વારી જાઉ રે, સુંદરશ્યામ !
(૨) રામ રાબે તેમ રહીએ
(૩) મારામાં શું દીકું ?

૩ ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) ૧૪

(૧) પાઠ્યકૃતિનાં પદોમાં ભક્તિમહિમાનાં પદો
(૨) મીરાં અને દયારામનાં પદોમાં કૃષ્ણપ્રેમ
(૩) ગોપીની વિરહવેદનાનાં પદો
(૪) છપ્પામાં અખાની વાણી

૪ નીચેના છંદોમાંથી કોઈ પણ ચાર ઉદાહરણ સહિત સમજાવો. ૧૪

(૧) ચોપાઈ (૨) હરિગીત (૩) પૃથ્વી
(૪) અનુષ્ટુપ (૫) વસંતતિલકા (૬) શિખરિણી

૪ અલંકારનો પરિચય ઉદાહરણ સહિત કરાવો. (ગમે તે ચાર) ૧૪

- (૧) ઉપમા
- (૨) દષ્ટાંત
- (૩) વ્યાજ્ઞત્યુત્તિ
- (૪) સજ્જવારોપણ
- (૫) શ્લેષ
- (૬) વણાનુપ્રાસ

૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નો ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪

- (૧) ટૂંકીવાર્તાનાં ઘટકતત્ત્વો જણાવો.
- (૨) લલિતનિબંધનાં કોઈપણ બે લક્ષણ નોંધો.
- (૩) રામચન્દ્ર પટેલના કોઈપણ બે વાર્તાસંગ્રહનું નામ આપો.
- (૪) રતન માંકડીનાં માલિકનું નામ શું હતું ?
- (૫) મલ્હાર વાર્તામાં કોની કથા છે ?
- (૬) પોઠિયો વાર્તાનું કથાનક કેવા પ્રકારનું છે ?
- (૭) ગલબાજીએ ઝોબેડું કોના માટે બનાવ્યું હતું ?
- (૮) રામચન્દ્ર પટેલના સ્વાનુભવવાળી કોઈ બે વાર્તાનું શીર્ષક આપો.
- (૯) નાર્વારને જમાદારે ગોળી મારી. શા માટે ?
- (૧૦) રૂપક અલંકારની વ્યાખ્યા આપો.
- (૧૧) હૈયું જાણે હિમાલય - અલંકાર ઓળખાવો.
- (૧૨) ખાલી જગ્યા પૂરો : મા તે મા. વાક્યમાં અલંકાર છે.

ABE-1117-18 Seat No. _____

B. A. (Sem. 1) Examination

November / December - 2016

Gujarati : C.C. - 102

(1) ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ - “મિથ્યાભિમાન” - દલપતરામ
(Old Course)

(2) ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ - “અભિયાર દેરાં” - રામચન્દ્ર પટેલ
(New Course)

Time : 3 Hours

[Total Marks : 70

ABE-1117

(1) ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ - “મિથ્યાભિમાન” - દલપતરામ
(Old Course)

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ ગદ્ય સાહિત્ય પ્રકાર નાટક તથા એકાંકીના સાહિત્ય સ્વરૂપનો પરિચય કરાવો. ૧૪
અથવા
- ૧ અલંકાર એટલે શું ? રૂપક, અતિશયોક્તિ, ઉપમા અને અનન્વય અલંકારને સંદર્ષાંત સમજાવો. ૧૪
- ૨ નાટકના સ્વરૂપનો પરિચય કરાવી, પંડિતયુગમાં નાટકનો વિકાસ નોંધો. ૧૪
અથવા
- ૨ નાટકનાં લક્ષણોને આધારે “મિથ્યાભિમાન” નાટકનું મૂલ્યાંકન કરો. ૧૪
- ૩ “મિથ્યાભિમાન” નાટકને આધારે નાટ્યકાર દલપતરામની સિદ્ધિ-મર્યાદાઓ ચર્ચાસો. ૧૪
અથવા
- ૩ “મિથ્યાભિમાન” નાટકને આધારે તત્કાલિન સમાજજીવનનો પરિચય કરાવો. ૧૪

૪ ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો: ૧૪

- (૧) “મિથ્યાભિમાન” નાટકનો અંત
 - (૨) જમનાનું પાત્રાલેખન
 - (૩) “મિથ્યાભિમાન” નાટકની ભાષાશૈલી
 - (૪) “મિથ્યાભિમાન” નાટકના શીર્ષકની યથાર્થતા
- ૫ નીચેનામાંથી કોઈપણ સાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪
- (૧) ગદ્યસાહિત્ય સ્વરૂપના કોઈ પણ ચાર સાહિત્ય સ્વરૂપના નામ જણાવો.
 - (૨) સજીવરોપણ અલંકારને સદષ્ટાંત સમજાવો.
 - (૩) આ ડાળ-ડાળ જાણે કે રસ્તા વસંતના - અલંકાર ઓળખાવો.
 - (૪) સુધારકયુગના બે નાટયકારના નામ આપી તેમની એક-એક નાટયકૃતિના નામ લખો.
 - (૫) “મિથ્યાભિમાન” નાટકમાં કઈ-કઈ બોલીઓનો વિનિયોગ થયો છે તે જણાવો.
 - (૬) “મિથ્યાભિમાન” નાટકનો મુખ્ય ઉદ્દેશ બે વાક્યમાં લખો.
 - (૭) “મિથ્યાભિમાન” નાટકનાં મુખ્ય પાત્રોના નામ જણાવો.
 - (૮) “મિથ્યાભિમાન” નાટકમાં સૌરાષ્ટ્રની કઈ પાંચ વસ્તુઓનો ઉલ્લેખ કરવામાં આવ્યો છે ?
 - (૯) “મિથ્યાભિમાન” નાટક કયા પ્રકારનું નાટક છે ? કેમ ?
 - (૧૦) દલપતરામનો જન્મસમય તથા જન્મસ્થળ જણાવો.
 - (૧૧) ગુજરાતી સાહિત્યની પ્રથમ નવલકથા કઈ અને કોણે લખી ?
 - (૧૨) પળિયેલ અને ટળિયેલ શબ્દનો અર્થ સમજાવો.

ABE-1118

(2) ગદ્યકૃતિનો અભ્યાસ - “અગિયાર દેરાં” - રામચંદ્ર પટેલ
(New Course)

સૂચના : જમણી બાજુના આંકડા જે તે પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.

- ૧ (અ) અર્વાચિન ગુજરાતી ગદ્યના સાહિત્ય સ્વરૂપ નવલકથાનો સ્વરૂપલક્ષી પરિચય કરાવો. ૦૭
અથવા
(અ) ટૂંકીવાર્તાના સ્વરૂપનો પરિચય આપો. ૦૭
(બ) રામચંદ્ર પટેલના જીવન-ઘડતર પરિભળીની ચર્ચા કરો. ૦૭
- ૨ (બ) રામચંદ્ર પટેલે ટૂંકીવાર્તા ક્ષેત્રે તથા નવલકથા ક્ષેત્રે કરેલા પ્રદાનની ચર્ચા કરો. ૦૭
અથવા
૨ શ્રાક્ષણકન્યા વાર્તાનો આસ્વાદમૂલક પરિચય આપો. ૧૪
- ૨ અગિયાર દેરાં વાર્તાસંગ્રહમાંની પાત્રસૃષ્ટિનું સદષ્ટાંત વિવરણ કરો. ૧૪
અથવા
૩ ટૂંકનોંધ લખો (ગમે તે બે) ૧૪
- (૧) વાર્તાકાર રામચંદ્ર પટેલની નિરૂપણશૈલી
- (૨) રતન માંકડીનું પાત્રાલેખન
- (૩) “અગિયાર દેરાં” શીર્ષકની યથાર્થતા
- (૪) ભાથીજીનું શબ્દચિત્ર

ABE-1102 Seat No. _____

B. A. (Sem. I) Examination

November/December - 2016

Sanskrit (Compulsory) : Paper-FE-101

(खण्वातवतम् - अंक १, २, ३-भातः)

(New Course)

Time : 3 Hours

[Total Marks : 70

१ (अ) गभे ते त्रशु श्वोडोनी अनुवाड इरो :

८

(१) धीरस्याश्रमसंश्रितस्य वसतस्तुष्टस्य वन्यैः फलै-

र्मानाहस्य जनस्य वल्कलवतस्त्रासः समुत्पाद्यते ।

उत्सिक्तो विनयादपेतपुरुषो भाग्यैश्चलैर्विस्मितः

कोऽयं भो निभृतंतपोवनमिदं ग्रामीकरोत्याज्ञया ॥

(२) कस्यार्थः कलशेन, को मृगयते वासो यथानिश्चितं

दीक्षां पारितवान् किमिच्छति पुनर्देयं गुरोर्देव भवेत् ।

आत्मानुग्रहमिच्छतीह नृपजा धर्माभिरामप्रिया

यद यस्यास्ति समीप्सितं वदतु तत् कस्याद्य किदीयताम् ॥

(३) विस्त्रब्धं हरिणाश्वरत्स्यचकिता देशागतप्रत्यया

वृक्षाः पुष्पफलैः समृद्धविटपा सर्वे दयारक्षिता ।

भूयिष्ठं कपिलानि गोकुलधनान्यक्षेत्रवत्यो दिशो

निःसंदिग्धमिदं तपोवनमयं धूमो हि बह्वाश्रयाः ॥

(४) अनाहारे तुल्यः प्रततरुदितक्षामवदनः

शरीरे संस्कारं नृपतिसमदुःखं परिवहन् ।

दिवा वा रात्रौ वा परिचरति यत्नैर्नरपति

नृपः प्राणान् सद्यस्त्यजति यदि तस्यायुपरमः ॥

ABE-1102]

1

[Contd...

(૫) યુગ વાસોપેતા: સલિલમવગાઠો મુનિજન્મ-
પ્રદીતોડપિનર્મ્મતિ પ્રવિચરતિ ધૂમો મુનિવનન્મ ।
પરિશ્ચષ્ટો દૂરાદ રવિરપિ ચ સંક્ષિપ્તકિરણો
રથં વ્યાવત્યાસૌ પ્રવિશતિ શનૈરસ્તશિખરન્મ ॥

(બ) ગમે તે બે સસંદર્ભ સમજાવો :

- (૧) પ્રદેષો બહુમાનો વા સંકલ્પાદુપજાયતે ।
- (૨) ન હિ રૂપમેવ, વાગપિ યલ્લવ્યા મધુરા ।
- (૩) સર્વજનમનોમિરામં યલુ સૌભાગ્યં નામ ।
- (૪) આર્યપુત્રોડપિ નામ પરકીય: સંવૃત્ત: ।

૨ ભાસનાં નાટકોના કર્તૃત્વની ચર્ચા કરો.

અથવા

૨ બ્રહ્મચારી પ્રસંગ અને તેનું નાટ્યગત મહત્વ ચર્ચો.

૩ સ્વનવાસવદત્તમ્ની આધાર સામગ્રી દર્શાવી નાટકમાં ભાસની મૌલિકતા વર્ણવો.

અથવા

૩ સ્વનવાસવદત્તમ્ નાટકનો ઉદયન કુલીન, સાચો પ્રેમી અને આદર્શ પતિ છે? આ વિધાનની ચર્ચા કરો.

૪ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો :

- (૧) સ્વનવાસવદત્તમ્ - શીર્ષક
- (૨) વાસવદત્તા-ન્યાસ પ્રસંગ
- (૩) કૌતુકમાલાગુંકન પ્રસંગ
- (૪) સ્વનવાસવદત્તમ્ની રાજકીય પશ્ચાદ્ભૂમિ.

૫ નીચેનામાંથી ૭ પાસા સાત પ્રશ્નોના એક-બે વાક્યોમાં જવાબ લખો : ૧૪

- (૧) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ નાટકની પ્રસ્તાવનાને નાટ્યકારે શું નામ આપ્યું છે?
- (૨) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્ના મંગલપદ્યમાં કોની સ્તુતિ કરવામાં આવી છે?
- (૩) સ્વપ્નવાસવદત્તમ્માં નાન્દી પછી કોણ પ્રવેશે છે? તે શું કરે છે?
- (૪) પલટાતા ભાગ્યને યૌગન્ધરાયણ કોની સાથે સરખાવે છે?
- (૫) રાજમાતા કોણ હતી? તેનું નામ શું હતું?
- (૬) બીજા અંકના આરંભે કયો અર્થોપક છે? તેમાં કોની ઉક્તિઓ છે?
- (૭) વાસવદત્તા શા માટે ઉદયનને નિરાપરાધી માને છે?
- (૮) વાસવદત્તા ઈશ્વરને અકરુણા શા માટે માને છે?
- (૯) પ્રોષિતભર્તૃકા એટલે શું? તે કેવી રીતે રહે છે?
- (૧૦) ચેટી કૌતુકમાળા લઈને જતાં શા માટે અત્યાહિતમ્ કહે છે?
- (૧૧) ધાત્રી કયા સમાચાર લાવે છે?
- (૧૨) દાસીના મતે જમાઈ કેવા છે?

ABE-1120 Seat No. _____

B. A. (Sem. I) Examination

November/December - 2016

Sanskrit : Paper-CC-102

(9) दशकुमारचरितम् - उच्छ्वास-६

(२) व्याकरणम्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

१ अभे ते भे गधभ्रशेनुं लाधांतर इरो :

१४

(9) सोऽध्यक्षत - 'सौम्य ! सुहृपतिस्तुङ्गधन्वनामानपत्यः
प्रार्थितवानमुष्मिन्नायतने विस्मृतविन्ध्यवासरागं' वसन्त्या
विन्ध्यवासिन्याः पादमूलादपत्यद्वयम् । अनया च किलासै
प्रतिशयिताय स्वप्ने समादिष्टम् - 'समुत्यस्यते तत्रैकः पुत्रः,
जनिष्यते चैका दुहिता । स तु तस्याः पाणिग्राहकमनुजीविष्यति ।
सा तु सप्तमाहर्षादारभ्यापरिणयनात्प्रतिमासं कृतिकासु कन्दुकनृत्येन
गुणवद्भर्तृलाभाय मां समाराधयतु यं चाभिलषेत्साऽमुष्मै देया ।
स चोत्सवः कन्दुकोत्सवनामास्तु इति ।

(२) दुर्वारा तु सा नौरगनुकूलबालनुन्ता दूरमभित्य कमपि द्वीपं
नबिडमाशिलष्टवती । तत्र च स्वादु पानीय मेधासि कन्दमूलफलानि
सजिधृक्षवो गाढ पातित शिलावलथमवातराम । तत्र चासीन्महा-
शैलः । सोऽहम् - 'अहो रमणीयोऽयं पर्वतनितम्ब-भागः, कान्ततरेयं
गन्धपाषाणवत्युपत्यका, शिशिर-मिदमिन्दीवराविन्द मकरन्द
बिन्दु चन्द्रकोतरं गोत्रवारि रम्योऽयमनेक वर्ण कुसुम मञ्जरी
भरस्तरुवनाभोगः' इत्यवृत्तरया दृशा बहु बहु पश्यन्-
लक्षिताध्याखुब्धोष्णी धर शिखरः शोणीभूतमुत्प्रभाभिः पद्मरा-
गसोपानशिलाभिः किमपि नालीकपरागधूसरं सरः समध्यगम् ।

ABE-1120]

1

[Contd...

૪ ગમે તે બે ટૂંકનોંધ લખો : (૧૫૦ શબ્દોમાં)

- (૧) કંદુકાવતીનું નૃત્ય
- (૨) મિત્રગુપ્તનું પાત્રા લેખન
- (૩) નિમ્બવતી વૃત્તાંત
- (૪) દંડીની વર્ણન કલા

૫ બે-ત્રણ વાક્યોમાં ઉત્તર આપો : (ગમે તે સાત)

- (૧) 'દંડી' નામ છે કે ઉપનામ તે વિશે પ્રવર્તતી ધારણાઓ દર્શાવો.
- (૨) વિંધ્યાવાસિની દેવીએ કંદુકાવતીને કંદુકનૃત્ય ક્યારે કરવાનું કહ્યું ?
- (૩) મિત્રગુપ્તે ક્યાં મોટો ઉત્સવ જોયો ?
- (૪) કંદુકકીડામાં કંદુકાવતીએ ક્યાં નૃત્યપ્રયોગો બતાવ્યા ?
- (૫) કોશદાસ અને ચંદ્રસેનાના મિલન માટે મિત્રગુપ્તે ક્યાં ઉપાય બતાવ્યો ?

(૬) શક્તિભારના પ્રશ્નના ઉત્તરમાં કન્યાએ (ગોમિનીએ) કેવું ભોજન બનાવ્યું ?

(૭) નિતમ્બવતીને જોવા માટે કલહકંટકે કઈ યોજના બનાવી ?

(૮) વર્તમાનકાળના રૂપોનો ઉપયોગ ક્યારે કરવામાં આવે છે ? ઉદાહરણ સહિત જણાવો.

(૯) ભસ્તન ભૂતકાળના રૂપો ક્યારે વપરાય છે ?

(૧૦) પૃષ્ઠ અને પૃથ્ઠ ધાતુના વર્તમાનકાળ બી.પુ.બ.વ.ના રૂપો આપો.

(૧૧) મજ્ઞ અને ત્યજ્ઞ ધાતુના ભસ્તન ભૂતકાળ ત્રી.પુ.બ.વ.ના રૂપો આપો.

(૧૨) અનૃત્યામ્ અને અલભાવહિ - રૂપો ઓળખાવો.

(૩) જગદ ચ ધાત્રીમ્ - 'માતઃ એમિસ્તુવૈરર્થિનો મૂષણમૃજા-ક્રિયાક્ષમૈઃ સ્વર્ણકારાઃ । તેમ્ય ઇમાન્દત્વા લઘ્વામિઃ કાકિણીમિઃ સ્થિરતરણ્યનત્યાદ્વાણિ નાતિશુષ્કાણિ કાષ્ટાણિ મિતંપચાં સ્થાલીમુખે શરાવે ચાહર' इति । तथा कृते तथा तांस्तण्डुलान नतिनिम्नोत्तानविस्तीर्णकुक्षौककुभोलूखले लोहपत्रवेष्टितमुखेन समशरीरेण विभाव्यमान मध्यतानवेन व्यायतेनगुरुणा खादिरेण मुसलेन चतुरललितोत्क्षेपणायसित भुजमसकृदङ्गुलीभिरुद्धृत्यावहत्य शूर्पशीधितकणकिंशारुकां स्तण्डुलानसकृवदिभः प्रक्षाल्यं क्वथित पञ्चगुणे जले दत्तचुल्ली पूजा प्राक्षिपत् ।

(૪) इदमाकर्ण्य ब्रह्मराक्षसो मामपुपुजत् । अस्मिन्नेव क्षणे नाति प्रौढपुंनग मुकुलस्थूलानि मुक्ताफलानि सह सलिलबिन्दु-भिरम्बरतलादपतन् । अहं तु 'किंन्विदम्' इत्युच्चक्षुरालोकयन्कमपि राक्षसं काचिदङ्गनां विचेष्टमानगात्रीमाकर्षन्तमपश्यम् । 'कथमपहरत्यकामामपि स्त्रियमनाचारो नैऋतः' इति गगन गमन मन्द शक्तिरशस्त्रक्षा तप्ये । स तु मत्संबन्धी ब्रह्मराक्षसः 'तिष्ठ तिष्ठ, पाप, क्वापहरसि ?' इति भर्त्सयन्नुत्थाय राक्षसेन समसृज्यत ।

૨ દશકુમારચરિતના સાહિત્ય સ્વરૂપની વિગતે ચર્ચા કરો.

(૩૦૦ શબ્દોમાં)

અથવા

૨ દંડીનું દંતકથા સહિત જીવન અને વ્યક્તિત્વ આલેખો.

(૩૦૦ શબ્દોમાં)

૩ દંડીના દશકુમારચરિતમાંથી પ્રતિબિંબિત રાજકીય, સામાજિક, ધાર્મિક અને સાંસ્કૃતિક બાબતો જણાવો. (૩૦૦ શબ્દોમાં)

અથવા

૩ મિત્રગુપ્તવૃત્તાંત (ઉચ્છ્વાસ-૬)નું રસદર્શન કરો. (૩૦૦ શબ્દોમાં)

ABE-1132 Seat No. _____

B. A. (Sem. I) Examination
November/December - 2016
Sanskrit : Paper-CE-101

१. महाभारते सभाषर्व - अध्या. ५०-५६
२. व्याकरणम्

Time : 3 Hours]

[Total Marks : 70

- १ नीथेनाभांथी गभे ते थार श्वोडो अनुवाद सहित सभशोवो : १४
- (१) अव्यापारः पारार्थेषु, नित्योद्योगः स्वकर्मसु ।
उद्यमो रक्षणे स्वेषामेतद्वैभवलक्षणम् ॥ (५०-७)
- (२) असंतोषः श्रियो मूलं तस्मात् कामयाग्यहम् ।
समुच्छ्रये यो पतते स राजन्यरमो नयी ॥ (५०-१८)
- (३) न व्याधयो नापि यमः श्रेयः प्राप्तिं प्रतीक्षते ।
यावदेव भवेत्कल्पस्तापच्छ्रेयः समाचरेत् ॥ (५१-९)
- (४) जानाम्यहं द्यूतमनर्थमूलं कृतञ्च पत्नोऽस्य मया निवारणे ।
राजा तु मां प्रहिणोत्वत्सकाशं श्रुत्वा विद्वन्श्रेय इहाचरस्व ॥ (५२-११)
- (५) निकृतिर्वेवनं पापं न क्षात्रोऽत्र पराक्रमः ।
न च नीतिर्धृवा राजन्किं त्वं द्यूतं प्रशंससि ॥ (५३-२)
- (६) आहतो न निवर्तेपमिति मे ब्रतमाहितम् ।
विधिश्च बलवान्राजन्दिष्टस्यासि वशे स्थितः ॥ (५३-१३)

- (૭) મહારાજ વિજાનીહિ યત્વાં વક્ષ્યામિ તચ્ચુણુ ।
મુમૂર્ષૌશૈષધમિવ ન રોચેતાપિ તે શ્રુતમ્ ॥ (૫૫-૭)
- (૮) પશ્ચિત્તમન્વેતિ પરસ્ય રાજન્વીરઃ કવિઃ સ્વામતિપત્ય દૃષ્ટિમ્ ।
નાવં સમુદ્ર ઇવ બાલનેત્રામારુહમ્ ધોરે વ્યસને નિમલ્જેત્ ॥
(૫૬-૪)
- ૨ મહાભારતના કાવ્ય સ્વરૂપની ચર્ચા કરો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪
અથવા
૨ “મહાભારતની શૈલી” – વિસ્તૃત નોંધ લખો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪
- ૩ જય, ભારત અને મહાભારત ઉપર નોંધ લખી મહાભારતના કર્તૃત્વની ચર્ચા કરો. (૩૦૦ શબ્દોમાં) ૧૪
અથવા
૩ ‘યુધિષ્ઠિર-શકુનિ સંવાદ’ - તમારા શબ્દોમાં વર્ણવો. ૧૪
- ૪ નીચેનામાંથી ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો : (૧૫૦ શબ્દોમાં) ૧૪
(૧) દૂત પ્રસંગ
(૨) વિદુરનાં ઉપદેશ વચનો
(૩) સભાપર્વની ઉપમાઓ
(૪) સભાપર્વ શીર્ષક
- ૫ નીચેનામાંથી ગમે તે સ્વાત પ્રશ્નોના ટૂંકમાં જવાબ આપો : ૧૪
(૧) પ્રારબ્ધ વિપરીત હોય તો શું થાય છે ?
(૨) દુર્યોધનના મતે ઉત્તમ નીતિશ્ચ કોણ છે ? શા માટે ?

- (૩) દૂતસભા તૈયાર થઈ જતાં રાજા દુતરાષ્ટ્રે મંત્રી વિદુરને શું કહ્યું ?
- (૪) આંખની રોશની અને મનુષ્યની બુદ્ધિને કોણ હરી લે છે ?
- (૫) પર્વ એટલે શું ? મહાભારતમાં કેટલા પર્વો છે ?
- (૬) મૂળીયામાં જન્મેલો રાકડો વૃક્ષને શું કરે છે ?
- (૭) રામ અને પિતૃનું ચતુર્થા બહુવચનનું રૂપ આપો.
- (૮) માલા અને મધુનું પંચમી એકવચન રૂપ આપો.
- (૯) વન અને માતૃનું પ્રથમા એકવચન રૂપ આપો.
- (૧૦) હરીન્ અને ગુરુભિઃ રૂપો ઓળખાવો.
- (૧૧) બાલા અને નઘાઃ રૂપો ઓળખાવો.
- (૧૨) ઘેન્વા અને હરયેના રૂપો ઓળખાવો.